

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 9. april 2019
Kontor: Databeskyttelseskontoret
Sagsbeh: Mikkel Reenberg
Sagsnr.: 2019-0030-2113
Dok.: 1058534

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 472 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 20. marts 2019. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Trine Bramsen (S).

Søren Pape Poulsen

/

Anders Lotterup

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 472 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Ministeren bedes redegøre for i hvilket omfang og på hvilket grundlag forsikringsselskaberne må overvåge borgere - herunder hvilken dialog der er med forsikringsselskaberne om såvel overholdelse af lovgivning som god moral i forhold til opsætning af overvågning.”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen indhentet en udtalelse fra Datatilsynet, der over for ministeriet har oplyst følgende:

”Når en privat virksomhed, f.eks. et forsikringsselskab, behandler personoplysninger, finder databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven anvendelse, jf. forordningens artikel 2, stk. 1, og lovens § 1, stk. 2, hvoraf det bl.a. fremgår, at forordningen og loven finder anvendelse på behandling af personoplysninger, der helt eller delvist foretages ved hjælp af automatisk databehandling, og på anden ikke-automatisk behandling af personoplysninger, der er eller vil blive indeholdt i et register.

Enhver behandling af personoplysninger skal således ske under iagttagelse af reglerne i databeskyttelsesforordningen, databeskyttelsesloven og eventuelle særregler, som ligger inden for databeskyttelsesforordningens rammer for særregler om behandling af personoplysninger.

Hverken databeskyttelsesforordningen eller databeskyttelsesloven indeholder særlige regler for forsikringsselskabers behandling af personoplysninger, herunder i forbindelse med overvågning af borgere.

Datatilsynet har tidligere udtalt sig konkret om et forsikringsselskab overvågning af borgere i tilsynets sag med j.nr. 2012-213-0047. Sagen omhandlede et forsikringsselskabs videooptagelse og observationer af en borger, der havde rejst et erstatningskrav mod forsikringsselskabet.

Datatilsynet udtalte bl.a., at behandling af personoplysninger i form af videooptagelser, der var sket i strid med straffelovens § 264 a om freds- og ærekrænkelser, også var i strid med den dagældende persondatalov.

Endvidere udtalte Datatilsynet følgende:

”Det er Datatilsynets opfattelse, at der i sager som den omhandlede må indrømmes et rum for forsikringsselskaber til

at vurdere, om det er nødvendigt at foretage yderligere undersøgelser af den skadelidtes funktionsniveau. Indsamling og anden behandling af oplysninger er reguleret dels af bestemmelserne i persondatalovens §§ 6-8, dels af de grundlæggende krav om formålsbestemthed, proportionalitet og saglighed i lovens § 5, stk. 2 og 3. I denne sammenhæng må forsikringsselskabet endvidere foretage en vurdering af, hvorvidt de konkrete omstændigheder – herunder oplysninger om skadelidtes symptomer, diagnose, funktionsniveau, mv. – nødvendiggør, at en sådan undersøgelse skal omfatte f.eks. videooptagelse af den skadelidte.

Vurderingen af, hvorvidt det er berettiget at iværksætte nærmere undersøgelser – samt omfanget heraf og måden, der indsamles oplysninger på – må således foretages på baggrund af sagens konkrete omstændigheder. I den forbindelse må der lægges vægt på bl.a. proportionalitet, herunder om overvågning af en bestemt lokalitet, f.eks. personens hjem eller andet ikke frit tilgængeligt sted, må anses for proportionalt med formålet med overvågningen.”

Det er Datatilsynets opfattelse, at tilsynets ovenstående vurderinger om behandling af de pågældende oplysninger, som er foretaget i forhold til persondataloven, fortsat er aktuelle efter databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven, idet der ikke er sket nævneværdige ændringer i reglerne for lovlig behandling i databeskyttelsesforordningens artikel 5-10 og databeskyttelseslovens §§ 5-8.

Det bemærkes, at Datatilsynet herved ikke har taget stilling til, hvilke andre regler en privat virksomhed, f.eks. et forsikringsselskab, også er forpligtet til at overholde. Det tænkes herved især på straffelovens regler om beskyttelse af privatlivets fred, men også regler, som særligt måtte gælde for forsikringsbranchen.”

Udover databeskyttelsesretlige regler findes der en række regler i straffeloven, som har til formål at beskytte privatlivets fred. Bestemmelserne blev nyaffattet ved lov nr. 1719 af 27. december 2018 om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om erstatningsansvar og medieansvarsloven (Freds- og ærekrænkelser m.v.).

Efter straffelovens § 264, stk. 1, nr. 1, kan man straffes, hvis man uberettiget skaffer sig adgang til fremmed hus eller andet ikke frit tilgængeligt sted. Bestemmelsen omfatter bl.a. private boliger, kontorer og transportmidler, herunder biler. Det samme gælder for dem, der uberettiget skaffer sig adgang til andres gemmer, jf. straffelovens § 264, stk. 1, nr. 2.

Efter straffelovens § 264 a kan man desuden straffes, hvis man uberettiget fotograferer personer, der befinder sig på et ikke frit tilgængeligt sted. Det

samme gælder den, der ved hjælp af kikkert eller andet apparat uberettiget iagttager sådanne personer.

Derudover blev der med lov nr. 1719 af 27. december 2018 indført en selvstændig bestemmelse om gps-overvågning i straffelovens § 264 b. Det følger af bestemmelsen, at man kan straffes, hvis man uberettiget ved hjælp af gps eller lignende apparat registrerer en andens færden. Bestemmelsen vil f.eks. finde anvendelse, hvis der er anvendt en skjult gps-overvågning eller andet teknisk udstyr på en persons bil, taske eller tøj.

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen endvidere indhentet en udtalelse fra Erhvervsministeriet, der over for ministeriet har oplyst følgende:

”Finanstilsynet offentliggjorde i 2016 en rapport om forsikringsselskabers efterforskning ved personskade. Rapporten indeholder blandt andet en beskrivelse af de retlige rammer, som forsikringsselskaber skal holde sig indenfor, når de efterforsker mistanker om forsikringssvindel.

Rammerne udgøres af databeskyttelsesreglerne, straffeloven, tv-overvågningsloven og lov om finansiel virksomhed. Hertil kommer, at forsikringsselskaberne også har en retlig forpligtelse til at handle redeligt og loyalt over for kunderne i medfør af bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder. I rapporten præciserer Finanstilsynet, at eksempelvis brug af en falsk profil på sociale medier til at få adgang til kundens oplysninger ikke er foreneligt med denne forpligtelse. Jeg henviser til rapportens beskrivelse af de retlige rammer og indholdet af god skik forpligtelsen.

Finanstilsynet fører tilsyn med forsikringsselskabers adfærd, herunder deres overholdelse af god skik. Finanstilsynet har i den forbindelse en løbende dialog med brancheforeningen Forsikring & Pension om forsikringsselskabers overholdelse af god skik, herunder også om hvordan selskaberne bør agere, når de overvåger deres kunder som led i efterforskning af mistanke om forsikringssvindel. Finanstilsynet er endvidere i færd med at gennemføre en opfølgende undersøgelse af forsikringsselskabers efterforskning af personskade.”